

adli psikiyatride epilepsi

Mustafa Sercan

**AİBÜ İzzet Baysal Tıp Fakültesi Psikiyatri AD
TPD Adli Psikiyatri Bilimsel Çalışma Birimi**

suç

hukukun suç saydığı eylem, ya da eylemsizlik (ihmal vb.)

suçun öğeleri

1. Hukuki öge: Eylem ya da eylemsizlik yasalarda suç olarak tanımlanmış mı?
2. Maddi öge: Kişi suç sayılan eylem ya da eylemsizliği gerçekleştirmiş mi?
3. Manevi öge: Kişi eyleminin suç olduğunu bilebilir durumda mı? Eylem isteğini durdurabilir mi?

Manevi öge

Kişinin yaptığı suç olan eylemden (ya da eylemsizlikten) sorumlu tutulması için,

- o suçu bilerek işlemiş olması,
- yaptığıının ne tür sonuçlara yol açacağını biliyor olması,
- karşılığında ceza göreceğinden haberdar olması,
- içinden gelen dürtüleri denetim altında tutabilmesi gereklidir.

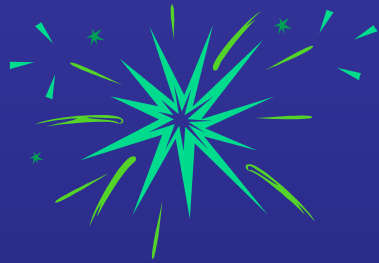

Bu ruhsal yetilerden biri ya da birkaçı eksikse...

- Kişinin ceza sorumluluğu olup olmadığı yönünde tıbbi (psikiyatrik) bilirkişi görüşüne başvurulur.
- Bilirkişi (sağlık kurulu) kişinin ceza sorumluluğunu tamamen kaldıracak bir psikiyatrik hastalığı olduğu kanısına varırsa bu doğrultuda verilecek rapor üzerine mahkemece kişiye ceza verilmez.

Ceza Sorumluluğu

Eş anlamlılar:

İsnat Ehliyeti

Ceza ehliyeti

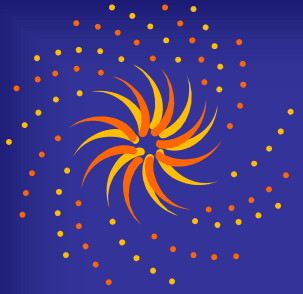
Criminal Responsibility

- 1. Azaltılmış Suç Sorumluluğu
- 2. Suç sorumluluğu bulunmaması

Ceza Sorumluluğunu azaltan ya da kaldıran nedenler

- Kanun Hükmü ve amirin emri
- Meşru savunma ve zorunluluk hali
- Hakkın kullanılması ve ilgilinin rızası
- Sınırın aşılması
- Cebir, şiddet, korkutma ve tehdit
- Haksız tahrik
- Hata
- Yaş küçüklüğü
- Sağır dilsizlik
- Geçici nedenlerle (...) eyleminden sorumluluğunun azalması ya da ortadan kalkması
- Akıl Hastalığı nedeniyle eyleminden sorumluluğunun azalması ya da ortadan kalkması

Madde 32 - Akıl Hastalığı

(1) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur.

Madde 32 - Akıl Hastalığı

(2) Birinci fıkrada yazılı derecede olmamakla birlikte işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye ceza indirimi uygulanır, ağırlaştırılmış müebbet hapis → 25 yıl müebbet hapis → 20 yıl diğer cezalarda → en çok 1/6 indirim uygulanır

mahkûm olunan ceza, süresi aynı olmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir.

Madde 34 - Geçici nedenler, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olma

- (1) Geçici bir nedenle ya da irade dışı alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez.
- (2) İradî olarak alınan alkol veya uyuşturucu madde etkisinde suç işleyen kişi hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

Madde 57. - Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri

- (1) Fiili işlediği sırada akıl hastası olan kişi hakkında, koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilen akıl hastaları, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınırlar.
- (2) Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilmiş olan akıl hastası, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca düzenlenen raporda toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalktığının veya önemli ölçüde azaldığının belirtilmesi üzerine mahkeme veya hâkim kararıyla serbest bırakılabilir.

Madde 57. - Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri

- (3) Sağlık kurulu raporunda, akıl hastalığının ve işlenen fiilin niteliğine göre, güvenlik bakımından kişinin tıbbî kontrol ve takibinin gerekip gerekmediği, gerekiyor ise, bunun süre ve aralıkları belirtilir.
- (4) Tıbbî kontrol ve takip, raporda gösterilen süre ve aralıklarla, Cumhuriyet savcılığınca bu kişilerin teknik donanımı ve yetkili uzmanı olan sağlık kuruluşuna gönderilmeleri ile sağlanır.

Madde 57. - Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri

- (5) Tıbbî kontrol ve takipte, kişinin akıl hastalığı itibarıyla toplum açısından tehlikeliliğinin arttığı anlaşıldığında, hazırlanan rapora dayanılarak, yeniden koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Bu durumda, bir ve devamı fıkralarda belirlenen işlemler tekrarlanır.

Madde 57. - Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri

- (6) İşlediği fiille ilgili olarak hastalığı yüzünden davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişi hakkında birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre yerleştirildiği yüksek güvenlikli sağlık kuruluşunda düzenlenen kurul raporu üzerine, mahkûm olduğu hapis cezası, süresi aynı kalmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, mahkeme kararıyla akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir.

ceza hukuku yönünden epilepsi

ceza hukuku yönünden epilepsi

- Epilepside kişinin işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği etkilenebilir.
 - Doğrudan epilepsi nöbetiyle ilgili olarak ceza sorumluluğu
 - Nöbet öncesi dönem
 - Nöbet sırası
 - Nöbet ertesi dönem
- ceza sorumluluğu yok

ceza hukuku yönünden epilepsi

- Epilepsinin komplikasyonları ile ilgili olarak ceza sorumluluğu
 - Epilepsiye bağlı zeka geriliği
 - Epilepsiye bağlı kişilik değişiklikleri
 - Epilepsiye bağlı psikotik bozukluklar
 - Epilepsiye bağlı bunama
- Ceza sorumluluğu komplikasyonun adli psikiyatrik değerlendirmesine göre belirlenir.

ceza hukuku yönünden epilepsi

- Epilepsi nöbeti, öncesi ve ertesinde yasaca suç sayılan bir eylem gerçekleşmişse, olgu özelinde farklı kanı oluşturmak mümkün olsa da genellikle bilinç ve istencin tamamen ortadan kalktığı, dolayısıyla ceza sorumluluğunun bulunmadığı sonucuna varılır.

suç eylemi anında epileptik nöbet geçirdiği iddiasını değerlendirme

- Dava dosyası incelemesi: eylemin oluş şekli, tanık ifadeleri
- Muayene, eylemin sanık tarafından anlatımı
- EEG, uyku EEG'si

Olasılıklar

- Hastalık taklidi ya da gerçek dışı iddia
- Konversiyon
- Epilepsi var ama olay anında nöbet yok / var

olgu

- Öğrenci, ev arkadaşını öldürmüştü.
- Görgü tanığı yok
- Olayı kendisi ihbar etmişti.
- Olayla ilgili bir şey anımsamıyor.
- Öldürdüğü arkadaşıyla bir çatışması yok, tanık ifadeleri de aynı içerikte.
- Olaydan önce anımsadığı son şey birlikte sohbet ettikleri...
- İfadesinde tutarsızlık, içtensizlik saptanmadı,
- Olay yeri tespit tutanağında odanın açıklanamaz ölçüde dağınık olduğu yazılı.

olgu

- Bilinen bir epilepsisi var, tedaviye karşın birkaç yıl arayla nöbet geçirdiğini ifade ediyor
- Hastalık ve tedavi gizlenmiş. Arkadaşları bilmiyor. Dolayısıyla dava dosyasında epilepsi ile ilgili tanık bilgisi yok.
- Anamnez bilgisi tonik klonik epilepsi nöbeti ile uyumlu.
- EEG'de epileptojenik odaklar saptandı.
- Olayın nöbet öncesi bir konfüzyon halinde işlendiği, kişinin ceza sorumluluğu bulunmadığı kanısı rapor edildi.

epilepsiye bağlı psikiyatrik komplikasyonlara adli psikiyatrik yaklaşım: zeka geriliği

- Epilepsiye bağlı zeka geriliğinde, temel olarak epilepsiye göre değil zeka geriliğinin derecesine ve davranışların impulsivitesine göre bir kanı oluşturulur:
 - Hafif zeka geriliği: —————> azaltılmış ceza sorumluluğu
 - Orta veya ağır zeka geriliği: —————> ceza sorumluluğu yok.

epilepsiye bağlı psikiyatrik komplikasyonlara adli psikiyatrik yaklaşımlar: psikotik bozukluk

- Epilepsiye bağlı psikotik bozukluklarda, temel olarak epilepsiye göre değil psikotik bozukluğun klinik özelliklerine göre bir kanı oluşturulur:
- Suç anında psikotik bozukluğun bulunup bulunmadığına göre
 - Psikotik bozukluk remisyonunda, nöbet yok ceza sorumluluğu tam
 - Psikotik bozukluk var, ceza sorumluluğu yok.

epilepsiye bağlı psikiyatrik komplikasyonlara adli psikiyatrik yaklaşım: bunama

- Epilepsiye bağlı bunamada, bunamanın klinik özelliklerine göre rapor düzenlenir:
 - Bunama —————→ ceza sorumluluğu yok

epilepsiye bağlı psikiyatrik komplikasyonlara adli psikiyatrik yaklaşım: kişilik bozukluğu

- Epilepsiye bağlı kişilik değişikliği ya da bozukluğu belirlenmişse,
 - az ceza sorumluluğu bulunduğu
 - ya da ceza sorumluluğunun tam olduğu rapor edilebilir.